

FarmProfit

Ekonomický software pro zemědělce

www.farmprofit.cz

Stručný návod k použití softwaru FarmProfit

Produkce selat

31. 1. 2014

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.

Přátelství 815

104 00 Praha Uhřetěves

Česká republika

<http://www.vuzv.cz>

Ing. Jan Syruček, Ph.D.

tel.: +420 267 009 529

e-mail: syrucek.jan@vuzv.cz

Popis jednotlivých položek kalkulačního vzorce – údaje se vkládají v Kč na prasnici a rok

1. Základní údaje ke zvolené kalkulaci

- a. *Název kalkulace* – vkládá se název kalkulace či komentář pro jednodušší budoucí orientaci při uložení více výpočtů (např.: plán, optimistická varianta, ...).
- b. *Nastavení kalkulačního výpočtu* – osoby, které jsou plátcí DPH, budou provádět výpočet bez DPH a osoby, které nejsou plátcí DPH, volí možnost kalkulace s DPH.
- c. *Sledované období* – volí se požadované období kalkulace nebo plánované období – slouží k načtení přednastavených hodnot za časový úsek, ale kalkulační data se vždy vkládají za rok.

2. Charakteristika výrobního procesu

- a. *Užitkovost* – uživatel volí, zda je užitkovost nízká, střední, vysoká nebo velmi vysoká. Volba ovlivní zejména načtení průměrných denních přírůstků hmotnosti, počet vrhů na prasnici a rok, počet narozených selat na vrh, ztráty selat, využití krmiv, aj.
- b. *Počet vrhů na prasnici a rok* – vkládá se průměrný dosažený počet vrhů na jednu prasnici za rok a má značný vliv na výsledky odchovu selat.
- c. *Ztráty selat* – procentní ztráty selat od narození do odstavu.
- d. *Počet pracovních hodin na prasnici za rok* – vkládá se pouze v případě kalkulace pracovních nákladů přes počet hodin a mzdovou sazbu za hodinu (Kč/hod.). Hodnota je závislá především na způsobu chovu, velikosti chovu a stupni mechanizace.
- e. *Počet narozených selat na vrh* – uživatel vloží průměrný počet živě narozených selat na jeden vrh.
- f. *Ztráty při odchovu* – procentní ztráty selat od odstavu do prodeje (definované prodejní hmotnosti).
- g. *Výsledný počet prodejů* – software stanoví na základě dříve uživatelem vložených parametrů počet prodaných selat od jedné prasnice za rok. Vychází z počtu vrhů, počtu narozených selat na jeden vrh a ztrát selat od narození do prodeje.

- h. *Procento "zakrslých" selat* – uvede se procento „zakrslých“ selat z celkového počtu prodejů. „Zakrslá“ selata jsou taková, která jsou nevhodná k výkrmu, a proto musí být poražena.
- i. *Počet zakrslých a kvalitní selat* – software na základě počtu prodaných a procenta zakrslých selat stanoví počty prodejů.
- j. *Hmotnost selat při prodeji* – vloží se prodejní hmotnost selat při prodeji v kilogramech.
- k. *Obměna stáda* – procentní obměna stáda vyjadřuje procento vyřazených prasnic (tržby za vyřazené prasnice) a tudíž i procento zařazení prasniček (náklady na prasničky).

3. Tržby

- a. *Tržby za kvalitní selata* – stanovují se tržby za jedno prodané sele při definované hmotnosti. Základem je cena v Kč za jedno sele. Uživatel kromě této ceny vkládá také hmotnost, kde lze určit rozdíly (odchyly) od skutečné hmotnosti a požadované hmotnosti (v charakteristice výrobního procesu). Zde se vkládá cena za odchylku jednoho kilogramu. Dalšími faktory, kterými může uživatel ovlivnit celkovou cenu selete, jsou příplatek za jakost/skupinu (Kč/kus), poplatky (Kč/kus) a odbytové náklady (Kč/kus).
- b. *Tržby za "zakrslá" selata* – v Kč se vloží cena za jedno prodané zakrslé sele. Cena je závislá na poptávce a dosahuje kolem cca 50 % ceny kvalitních selat.
- c. *Tržby za vyřazené prasnice* – podle obměny stáda (procentního vyřazení prasnic) se kalkulují příjmy (tržby) za prodané prasnice vyřazené z chovu. Vkládá se jejich jatečná hmotnost a cena na kg jatečné hmotnosti. Celkové tržby mohou také ovlivnit odbytové náklady spojené s prodejem a procentní ztráty prasnic.
- d. *Prasničky k zapuštění* – na základě procentní obměny stáda se doplní chov prasničkami (variabilní náklady). Vychází se z určené ceny jedné prasničky a započítávají se také náklady na odchov do prvního zapuštění (v Kč/kus). Tyto náklady se počítají i při zařazení prasničky z vlastního chovu.

4. Výnosy

- a. *Statková hnojiva* – možnost volby vlastního ocenění (hodnota pro celou část) nebo propočtem přes obsah živin. Propočet předpokládá podrobnější vkládání dat dle druhu statkových hnojiv - kejda, hnůj z hluboké podestýlky, tuhý hnůj/močůvka.
- b. *Celkové výnosy* – celkové výnosy se počítají softwarem automaticky a zahrnují tržby za prodej selat (kvalitních i zakrslých), tržby za prodej jatečných prasnic, statková hnojiva a také se mohou vložit ostatní výnosy v Kč na jednu prasnici a rok. Veškeré tržby jsou přepočítány na prasnici a rok přes počet odchovaných selat na prasnici a rok.

5. Variabilní náklady

- a. *Obměna stáda* – finančně vyjádřená obměna stáda vychází z dříve zadané procentní obměny stáda a z cen za jednu prasničku k zapuštění. Podle vyřazených prasnic se musí stejný počet prasnic do stáda zařadit.

- b. *Krmivo pro prasnice* – při volbě propočet uživatel určuje pro jednotlivé fáze během roku (začátek březosti, vysokobřezí, kojení, nebřezí) potřebu energie v MJ ME na jeden den a obsah energie MJ ME v kilogramu krmiva. Celkovou spotřebu krmiva v kilogramech určí software a vloží se cena krmiva v Kč za kilogram. Při možnosti propočtu přes krmné směsi je cena nastavena ve zvláštní tabulce, kam se vkládá podíl jednotlivých složek krmiva pro každou krmnou směs v každé fázi krmení. Jednotlivé komponenty krmné směsi jsou definovány softwarem (minerální krmivo, ječmen, pšenice, aj.) a dvě může vložit uživatel. Ke každé složce se přiřadí odpovídající cena za kilogram a jsou oceněny v Kč za kg též šroty. Celková cena kilogramu krmné směsi se určí pro každou fázi krmení a je přenesena do hlavní tabulky, kde jsou vypočítány aplikací celkové náklady na krmiva pro prasnici.
- c. *Krmivo pro kojená selata* – náklady na krmiva pro kojená selata, tj. krmivo pro selata od narození do odstavu. Náklady jsou určeny z potřeby krmiva na jeden vrh (kg na vrh) a přes dříve zadaný počet vrhů na prasnici a rok a uživatelem zadaná ceny za kilogram krmiva (Kč/kg). Tyto náklady jsou stanoveny ve vyjádření na prasnici a rok.
- d. *Krmivo pro odchov selat* – zde se počítají náklady na krmiva pro selata v období od odstavu do prodeje. Vychází se z hmotnosti selat při odstavu a z hmotnosti při prodeji, která je stanovena v charakteristice výrobního procesu. Pro spotřebu krmiv se kromě přírůstku hmotnosti stanovuje také využití krmiv, neboli kolik krmiva je zapotřebí pro dosažení jednoho kilogramu hmotnosti. Například při absolutním přírůstku selat o 20 kg (30 kg prodejní hmotnost mínus 10 kg hmotnost při odstavu) a využití krmiva 2, je poté zapotřebí 40 kg krmiva. Potřeba krmiva na jedno sele je přepočtena na prasnici a rok a uživatel stanovuje cenu. Cena může být jako „jediné krmivo“ – jednotná cena v Kč za kilogram nebo propočtem přes směsi (obdobně jako u krmiva pro prasnice), kdy se definuje složení krmiva a cena za kilogram komponentu (2 určené uživatelem + pšenice, ječmen, minerální krmivo, aj.).
- e. *Veterinární výkony* – vedle veterinárních výkonů je nutno v této položce též zohlednit náklady na léky, na čištění a desinfekci uváděné v Kč na prasnici a rok.
- f. *Kanec, inseminace* – náklady na kance tvoří ztráta jeho ceny (rozdíl mezi nákupní a jatečnou cenou), náklady na krmiva, ošetřování, aj. Při inseminaci se započítávají výkony a ceny spermatu.
- g. *Podestýlka* – uživatel může kalkulovat náklady na podestýlku propočtem přes množství podestýlky (t/kus) a cenu v Kč za tunu.
- h. *Energie, PHM, voda* – tyto náklady vkládané celkově v Kč na prasnici a rok jsou výrazně ovlivněny systémem ustájení, větráním a technickou úrovní.
- i. *Údržba a opravy strojů a techniky* – v této nákladové položce stanovené souhrnně na prasnici a rok jsou zahrnuty zejména výdaje na opravy nebo náhradní díly na ustájení, větrání, klimatizaci, odklizení hnoje, aj.
- j. *Mzdové náklady pro pomocné pracovní síly* – pokud uživatel využívá ve svém podniku sezónní pracovníky, poté může využít pro tyto pracovní síly zde uvedený modul. Pro propočet těchto nákladů se musí vložit počet hodin práce sezónních pracovníků a výše mzdy v Kč za hodinu. Počet hodin potřebných pro jednu prasnici a rok je uveden v charakteristice výrobního procesu a rozdělí se mezi tyto pomocné pracovní síly, vlastní stálé zaměstnance a event. pro vlastní práci (kalkulační náklady na faktory).

- k. *Ostatní služby* – placené služby, které jsou prováděny externím dodavatelem (například čištění stáje externí společností).
- l. *Poplatky, příspěvky a pojištění* – zde se uvádí náklady, svojí povahou variabilní v Kč na prasnici - pojištění nebezpečných nákaz zvířat, pojištění na pokles výnosů nebo přerušování výroby, různé poplatky (kontrola užitkovosti), členské příspěvky chovatelským svazům, poradenství, aj.
- m. *Ostatní variabilní náklady* – případné další variabilní náklady, které nebyly dosud zohledněny, mohou být zadány zde v Kč na prasnici a rok.
- n. *Variabilní náklady celkem* – software stanoví veškeré variabilní náklady součtem výše uvedených položek a vyjádří sumu na prasnici a rok.

6. Příspěvek na úhradu a dotace

- a. *Příspěvek na úhradu* - výše příspěvku na úhradu stanovená softwarem jako rozdíl mezi výnosy a sumou variabilních nákladů určená na úhradu nákladů fixních.
- b. *Ostatní výnosy a dotace* – vkládají se veškeré dotace, které souvisí s chovem vyjádřené na prasnici a rok. Je možno vložit ostatní (nepeněžní) výnosy, které nebyly dosud započítány. Pokud se nebudou vkládat žádné dotace, software na tuto skutečnost upozorní červeným textem u položky zisk „bez dotací (prémii)“.
- c. *Příspěvek na úhradu včetně ostatních výnosů a dotací* – pro možnost sledování vlivu dotací je níže uvedený příspěvek na úhradu včetně zadaných dotací a ostatních výnosů.
- d. *Ukazatele úspěšnosti produkce* – pro posouzení úspěšnosti produkce je softwarem určena potřebná výše oběžného kapitálu. Oběžný kapitál je výše peněžních prostředků, která by v podniku měla být k dispozici pro úhradu variabilních nákladů. Softwarem je tato výše stanovena jako polovina variabilních nákladů.

7. Fixní náklady

- a. *Odpisy budov a technického zařízení* – pokud zvolí uživatel v této položce možnost propočtu, tak nejprve vyčíslí celkovou částku investic na budovy a zařízení. Poté se určí, jaký podíl připadá na budovy a stavby. V následující tabulce se vymezí, jaký podíl je financován z vlastních prostředků (zbytek cizí financování) a jak dlouho se majetek odepisuje (počet let odpisů budov a staveb a technického zařízení). K výši odpisů se v této části ještě připočítávají náklady na údržbu a pojištění budov (% z celkové investice) a cena cizího kapitálu (% úroky cizích investic z poloviny cizích prostředků). V této části se vyčísluje, i když se nepřepisuje do této kalkulační položky, také cena vlastního kapitálu (% ocenění vlastních investic z poloviny vlastních prostředků = kalkulační náklady na faktory).
- b. *Nájem za stavby* – uvádí se náklady v Kč za prasnici a rok v případě dodatečného pronájmu budov (stáje).
- c. *Mzdové náklady na stálé zaměstnance* – při volbě „výpočet nákladů na mzdy“ se vkládá výše hrubých mezd, odvodů (ZP a SP) a ostatních nákladů (DPP, DPČ) v Kč na prasnici a rok. Když se využívá propočet přes počet hodin a sazbu na hodinu, pak se k zadanému počtu hodin (charakteristika výrobního procesu, event. sezónní pracovníci) vloží hodinová sazba v Kč na hodinu práce pro stálé zaměstnance. Tato

volba umožňuje též ocenit sazbou neplacenou práci (kalkulační náklady na faktory). Zde se počet hodin dopočítá automaticky.

- d. *Ostatní fixní náklady a režie* – řadí se sem nákladové položky, které nebyly započítány dříve (např. náklady na provoz osobního auta, telefon, aj.) stanovené na prasnici a rok.

8. Zisk a ekonomický zisk

- a. *Zisk* – rozdíl mezi výnosy včetně dotací a veškerými náklady (variabilními a fixními). Zisk je stanoven softwarem v Kč na jednu prasnici a rok.
- b. *Kalkulační náklady na faktory* – vyjadřují ocenění vlastního přínosu do podnikání. Úroky z vlastních investic jsou vykalkulovány v části odpisů a vlastní mzdy jsou převzaty z části mzdových nákladů. Zde se vkládá pouze procentní ocenění vlastního oběžného kapitálu, jehož výše je převzata z části ukazatele úspěšnosti produkce.
- c. *Ekonomický zisk na prasnici a rok* – Výše zisku, která zohlední kalkulační náklady na faktory. Dříve uvedený zisk je snížen o hodnotu kalkulačních nákladů na faktory.
- d. *Ekonomický zisk na sele* – Ekonomický zisk uvedený výše je zde vztáhnut k jednomu prodanému seleti.

9. Úplné náklady a bod zvratu

- a. *Úplné náklady na prasnici a rok* – softwarem určeny veškeré náklady za jednu prasnici a rok s odchovem selat. Zahrnují variabilní náklady, fixní náklady a kalkulační náklady na faktory. Položka představuje celkovou potřebu finančních prostředků na jednu prasnici se seletem do okamžiku prodeje selete.
- b. *Úplné náklady na sele* – úplné náklady na prasnici jsou zde vyjádřeny na jedno sele. Pro zjišťování efektivity produkce selat je vhodné jejich srovnání s prodejní cenou za jedno sele.
- c. *Výnos (zisk) na pracovní hodinu neplacených stálých pracovníků* – ukazatel produktivity práce vyjadřuje jaký je zisk a mzdové náklady ve vztahu k počtu hodin pro ocenění vlastní práce.
- d. *Výnos (zisk) na hodinu pracovního času* – ukazatel produktivity práce vyjadřuje, jaký je zisk a mzdové náklady ve vztahu k celkovému počtu pracovních hodin.
- e. *Cena nutná k úhradě úplných nákladů* – vyjadřuje bod zvratu, neboli cenu (v Kč za jedno sele), která je potřebná, aby z výše tržeb byly zaplacené (uhrazeny) veškeré náklady, tj. variabilní, fixní i kalkulační náklady na faktory. Cena vyšší znamená ziskovost produkce selat a cena nižší než softwarem navrhnutá značí ztrátu. Je vhodné porovnávat cenu se skutečnou realizační cenou.

V případě jakýchkoliv nejasností, dotazů a námětů nás neváhejte kontaktovat!

Ing. Jan Syrůček, Ph.D.

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.

Přátelství 815

104 00 Praha Uhřetěves

Česká republika

tel.: +420 267 009 529

e-mail: syrucek.jan@vuzv.cz